

Armlängds avstånd Tillståndet i landet enligt 104 museichefer

En rapport om §5 i museilagen

SVERIGES MUSEER
JUNI 2021
ARMLÄNGDS AVSTÅND

I korthet

- **Museiprofessionalitet enligt museilagen är grunden för museernas trovärdighet.** 77 procent av de svarande omfattas av lagen, men hela 86 procent anser att i synnerhet paragraf fem, om armlängds avstånd, är viktig för fortsatt förtroende för museerna bland allmänheten.
- **En fjärdedel av museicheferna har blivit utsatta för påverkan eller försök till påverkan.** Bland regionala och kommunala museer har en dryg tredjedel blivit utsatta för försök till påverkan.
- **Konstmuseer är sedan tidigare särskilt utsatta** men allt fler vittnesmål om påverkan kommer också från kulturhistoriska museer.
- **Tio procent av museicheferna har behövt referera till museilagen** för att försvara professionella val.
- **Djupintervjuer** med fyra museichefer förstärker bilden men visar också vägen framåt.
- **Rapporten betonar behovet av tydliga styrdokument** mellan huvudmännen och museerna samt utbildning om museilagen för högre tjänstemän och politiker.

Museilagen

Den 1 augusti 2017 trädde lagen som reglerar offentligt styrda museer i kraft. I den fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Med museihuvudmän avses staten, kommunerna och landstingen.

I rapporten citeras museilagen i anslutning till de frågor den berör. I slutet av rapporten återfinns museilagen i sin helhet.

SVERIGES MUSEER
JUNI 2021

ARMLÄNGDS AVSTÅND

RAPPORT | SIDAN 3

Förord

Riksförbundet Sveriges Museers rapport om armlängds avstånd inom museiområdet tillför ny och viktig kunskap om museilagens tillämpning i praktiken bland landets museer.

Principen om armlängds avstånd – som innebär att museets huvudmän skall säkerställa att det är museerna själva som avgör museiverksamhetens innehåll – handlar om en grundläggande gränsdragning mellan politisk styrning å ena sidan och utrymmet för professionella och val i museiverksamheten å den andra.

Ett resultat från rapporten är att relationen mellan huvudmän och museer i de flesta fall fungerar så som det är tänkt och att museilagen dessutom stärker museernas självständiga roll. Men den visar också att övertramp förekommer och att okunskapen om betydelsen av principen om armlängds avstånd är utbredd. Även om grunden för all offentlig verksamhet är demokrati måste denna respektera att kulturverksamhet måste bygga på professionell och konstnärlig frihet. Särskilt de museer som har regioner och kommuner som huvudmän förefaller vara särskilt utsatta.

I sammanhanget bör det också noteras att museilagen inte fullt ut anpassats till den verklighet som råder vid de regionala och kommunala museerna, eftersom dessa i regel har en politiskt tillsatt styrelse. På dessa vilar därför ett särskilt ansvar att dra en gräns så att styrelsens beslut verkligen blir övergripande och inte inkräktar på den professionella och konstnärliga friheten. Museernas nationella organisationer borde ta som gemensam uppgift att upprätta vägledande principer för denna gränsdragning. Förslagen om utbildning av både de politiker och tjänstemän som företräder huvudmännen och de politiskt tillsatta styrelser som verkar inom museerna, är också välkommet. Men dessutom bör museisverige ytterligare medverka till att debatten om dessa frågor hålls levande – och här bidrar den aktuella rapporten med värdefullt bränsle.

Anders Lidström

Ordförande (S) i styrelsen för Västerbottens Museum,
ledamot i Länsmuseernas Samarbetsråds styrelse
och professor i statsvetenskap vid Umeå universitet

Armlängds avstånd enligt museilagen ska säkerställa museernas oberoende kunskapsförmedling

Den 1 juli 2017 trädde museilagen i kraft. Museilagen är den första samlade lagen för museiområdet i landet. Den är en ramlag som reglerar kvalitativa aspekter av museernas verksamheter rörande kunskapsuppbyggnad, publik verksamhet och samlingsförvaltning samt samverkan och rollfördelningen mellan museerna och deras huvudmän.

Museilagen

Museilagens syfte är att stärka museernas roll och frihet som kunskapsförmedlare och förvaltare av vårt gemensamma kulturarv. Museernas arbete att kritiskt kunna granska samhället och lyfta fram kunskap som är av betydelse är av stor vikt.

En uppmärksam händelse är då Sverigedemokraternas ordförande i Norrköping polisanmälde Stadsmuseet i Norrköping den 13 februari 2020, avseende ett pressklipp i utställningen Medlöperi och Motstånd. Men det finns även andra exempel där museichefer har vittnat om svårigheten med armlängds avstånd mellan politikerna och museerna.

Myndigheten för Kulturanalys har i rapporten Så fri är konsten - Den kulturpolitiska styrningens påverkan 2021:1 uppmärksammat problematiken kring armlängds avstånd på regional och kommunal nivå. Rapporten visar på risken att låta de mål som gäller för dagen styra även innehållet i konstnärliga och kulturella verksamheter. Sveriges Museer ser hur Kulturanalys rapport backar upp museichefernas vittnesmål i Sveriges Museers rapport. Längre fram i denna rapport återger vi de rekommendationer som Kulturanalys gör för att komma till rätta med otydligheten kring armlängds avstånd. Bland annat uppmanas regioner och kommuner att se över möjligheterna att inkludera icke-politisk representation i kulturinstitutionernas styrelser.

Riksförbundet Sveriges Museers rapport fokuserar på att belysa hur 5 § museilagen fungerar i praktiken, dvs. museernas självständighet gentemot huvudmännen, det så kallade armlängds avstånd. Underlaget är museichefernas svar på en enkät under april/maj 2021.

104 museichefer svarade på enkäten vilkas museer enligt Sveriges Museers beräkning står för drygt 40 procent av den svenska museernas totala antal besökare i Sverige. Av de svarande omfattas 77 museer av museilagen, dvs de är statliga, regionala, kommunala museer eller andra museer i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än hälften av antalet ledamöter är utsedda av stat, kommun eller landsting. Men museilagen har betydelse för fler museer än de som omfattas i praktiken. Hela 91 museer av de svarande anser att paragraf 5 behövs för att freda museiverksamheten från politisk styrning och 86 museer har refererat till lagen för att försvara en utställnings innehåll eller inriktning. Sveriges Museer har även som underlag till rapporten genomfört intervjuer med fyra av museicheferna för en fördjupad bild av situationen.

Ur museilagen

“Ansvarsfördelning

5 § Museihuvudmännen ska säkerställa att ett museum har ett bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll.”

Utredningen och propositionen till lagen är tydliga med avsikten att stärka skyddet mot ideologisk och politisk påverkan på museers verksamhet, såsom innehåll i enskilda utställningar till vilka objekt och lämningar som ska prioriteras eller lyftas fram. Lagrådsremissen som behandlar museilagen betonar även att syftet med den nya lagen är att säkerställa museernas fria oberoende som kunskapsinstitutioner.

“Därför föreslår vi en bestämmelse om att huvudmannen för ett museum inte får vidta åtgärder som syftar till att inskränka museets fria förmedling av kunskap och upplevelser”

Syftet med museilagen och paragraf fem är tydligt. Den ska säkerställa museets frihet från politisk och ideologisk styrning i dess kärnverksamhet.

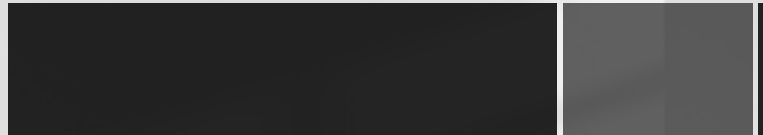

Museichefernas svar

Omfattas ni av museilagen?

(statliga museer, regionala museer, kommunala museer, och andra museer i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än hälften av antalet ledamöter är utsedda av stat, kommun eller landsting.)

Ja	Nej	Osäkra
72,6 %	25,5%	1,9%

Enkäten undersökte vilka av de svarande chefernas museer som omfattades av museilagen. Detta då museilagen gäller för statliga museer, regionala museer, kommunala museer, och andra museer i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än hälften av antalet ledamöter är utsedda av stat, kommun eller region.

Tre fjärdedelar av de svarande museicheferna omfattas av museilagen och endast ett mindre antal var osäkra på om de innefattas av museilagen. Det tyder på en hög kunskap hos museicheferna om museilagen.

Frågorna nedan rör specifikt paragraf 5 i museilagen och hur museicheferna upplever att den stärker dem i sina verksamheter. Den fjärde frågan handlar om huruvida museicheferna upplever att politiker och tjänstemän har kunskap om museilagen i förhållande till armlängds avstånd.

En fjärdedel av de svarande upplever att politiker eller tjänstemän någon gång har sökt påverka innehåll i utställningar eller annat inom deras museum.

52 bland de svarande representerar kommunala eller regionala museer, bland dessa upplever en dryg tredjedel att politiker eller tjänstemän sökt påverka innehållet.

Utöver att svara med de tre alternativen gavs en möjlighet att utveckla svaret på den aktuella frågan. Några oroväckande kommentarer är att museer blivit utsatta för påtryckning genom förslag om stora besparingar när museet inte har fått gehör för politiska önskemål. Andra kommentarer är hur saker som kan uppfattas "fel" eller att "ställningstagande" ogillas och att museitjänstemännens expertis och kunskap inte värderas av huvudmännen.

En kommentar menar att det kan bero på att fritidspolitiker på kommunal eller regional nivå inte har samma kunskap om museilagen eller museets verksamhet, såsom programverksamhet, samlingsförvaltning och forskning.

Att sådant sker, ovetandes eller direkt medvetet, är en signal på att lagen och särskilt paragraf 5 om att museets bestämmande inflytande behövs samt att kunskapsnivån om museilagen hos huvudmännen måste höjas avsevärt för att stärka museernas oberoende.

Det ska dock betonas att majoriteten av kommentarerna visar att museilagen stärker museerna. Många svarande uppfattar att kommentarer från huvudmännen är förslag och åsikter i välmening, men att dessa ska hanteras av museets tjänstemän. Några av de kommenterande påpekar också att försöken att påverka har minskat sedan lagen tillkom.

Har ni behövt referera till museilagen för att försvara en utställnings innehåll eller riktning?

Ja	Nej
11,3%	81,1%

Frågan är inte aktuell för oss
7,5%

1 av 10 svarande har behövt referera till museilagen för att försvara en utställnings innehåll eller riktning. Återigen ser vi i kommentarerna till denna fråga från de som svarat ja, att kunskapen hos tjänstemän och politiker hos huvudmännen om museilagen är liten.

Några kommentarer kring detta handlar om att museitjänstemännen själva är beredda att referera till museilagen om så skulle komma behövas. Andra menar att de ständigt får påminna om museilagen när det kommer till viljan att försöka påverka verksamheten genom styrdokument i uppdragsliknande form.

Problemet verkar vara störst på regional och kommunal nivå. De statliga museerna upplever inte i samma utsträckning okunskap eller bristande kunskap om museilagen hos huvudmännens tjänstemän eller politiker.

Detta pekar på behovet att huvudmännen måste säkerställa självständighet mellan huvudmännen och museet i tydliga styrdokument kombinerat med utbildning för huvudmännens tjänstemän och politiker om museilagen, vad dess paragrafer innebär och vad deras roll i verksamheten innefattar.

SVERIGES MUSEER
JUNI 2021

ARMLÄNGDS AVSTÅND

RAPPORT | SIDAN 9

Även Riksantikvarieämbetets rapport om museilagen från 2019 betonar behovet av tydliga styrdokument och utbildning. I den framgår att huvudmännen har gjort lite för att säkerställa självständigheten från huvudmännen. "Museilagens skrivningar om ansvarsförhållanden har ännu inte lett till att huvudmännen i någon större omfattning genomfört konkreta insatser och åtgärder. Museerna och huvudmännen är eniga om att detta beror på behov av ökad kunskap och utbildning om lagen".

Anser du att särskilt paragraf 5 i museilagen är viktig för att säkerställa att den museala verksamheten är fredad från politisk styrning avseende innehåll och riktning i utställning och övrig verksamhet??

Ja
85,8%

Nej
4,7%

Frågan
är inte
aktuell
för oss
9,4%

Närmare 9 av 10 svarande anser att paragraf 5 i museilagen är viktig för att säkerställa den museala verksamhetens konstnärliga frihet från politisk styrning när det kommer till innehåll och inriktning. Denna fråga resulterade i flertal kommentarer.

Gemensamt för kommentarerna är hur paragraf 5 är en bastygghet för museer och viktig för att säkerställa museernas fristående roll från politisk styrning och hur det upplevs att det ger ett skydd på sikt.

"Detta lagstöd är synnerligen viktigt för museernas trovärdighet som oberoende kunskapsinstitutioner, detta stärker alltså museernas roll på lång sikt"

Det betonas också hur viktigt det är att museernas professioner är de som tar beslut som berör museets verksamhet.

"Det är viktigt med armlängds avstånd, att låta professionen hantera de dagliga prioriteringarna såsom utställningar, insamling mm"

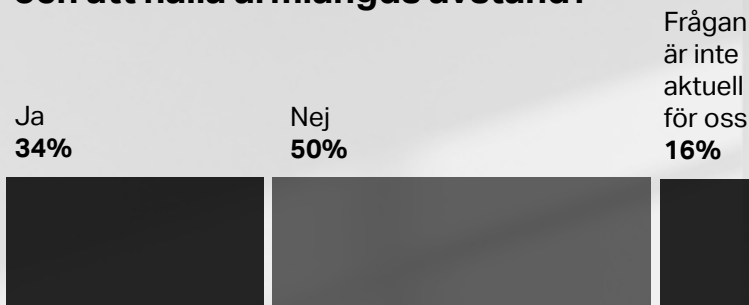
Men det finns också röster som önskar ett förtydligande i paragrafen och att det än så länge inte fått några konsekvenser om den inte efterlevs i region eller kommun. Det noteras till exempel att det i lagen generellt saknas krav på den regionala eller kommunala museiverksamheten.

Överlag är kommentarerna tydliga, museilagen är viktig och då speciellt paragraf 5 om armlängds avstånd, för att museerna ska kunna vara fria kunskapsinstitutioner i sin förmedling av kulturhistoria, konst och kunskap. Såsom framhållits i lagrådsremissen och utredningen som föranledde den nya museilagen är andemeningen och orsaken till dess införande att skydda museerna från påverkan för att säkerställa deras roll som fria kunskapsinstitutioner och förmedla ett reflekterande förhållningssätt till historien och omvärlden och bidra till det demokratiska samhällets utveckling.

”Det handlar ytterst om demokrati, yttrandefrihet och fri åsiktsbildning”

Upplever du att politiker och tjänstemän har kunskap om museilagen och deras roll i och med 5§ klagörande om ansvarsfördelningen och att hålla armlängds avstånd?

Häften av de svarande anser att politiker och tjänstemän inte har kunskap om museilagen och deras roll utifrån femte paragrafens klagörande om ansvarsfördelningen och att hålla armlängds avstånd. Museichefernas svar motsäger vad Riksantikvarieämbetet enligt rapporten från 2019 fick för svar från tjänstemän och politiker på regional och kommunal nivå, där hela 78 % av dessa svarade att de känner till lagen.

Särskilt träffande är att många av kommentarerna rör tjänstemän och politiker på regional och kommunal nivå och på dessa nivåer upplevs kulturarvet vara lågt prioriterat och det upplevs att kunskap om museilagen saknas helt.

”Fritidspolitiker behöver ständigt upplysas, pedagogiskt och vänligt”

Riksantikvarieämbetets rapport speglar också just detta, att det saknas kunskap om museets faktiska verksamhet. Om lösningen på det var ytterligare information riktad mot tjänstemän och politiker i den regionala och kommunala nivån, så saknas det i nuläget. De som företräder museerna får enligt enkätsvaren istället vara de som påminner om museilagen.

”Vill egentligen svara både ja och nej, på frågan om politiker och tjänstemän har kunskap om museilagen och paragraf 5. Vissa har stor förståelse, medan andra inte alls förstår vikten av paragrafen och varför man ska hålla armlängds avstånd. De ser kulturarv och konst som något som kan användas för lättköpta argument och politiska poänger. Det finns också tendenser till att enbart vilja lyfta fram ”de fina kulturarven” för att exempelvis öka ett områdes värde”

En annan intressant reflektion som inkom är att politikerna upplevs ha högre kunskap än högre tjänstemän på kommunal nivå.

”Upplever att politikerna har ganska bra kunskap, men högre tjänstemän tänker nog inte på att lagen även gäller dem. En kommun är en hierarkisk organisation, och högre chefer är vana vid att ha sista ordet i många frågor”

Återkommande tema i kommentarerna för den här specifika frågan är hur viktigt det är för museerna och dess anställda att diskutera museilagen för ökad kunskap och trygghet när de behöver referera till den för att säkra sin verksamhets oberoende.

Djupintervjuer

Efter enkäten genomfördes fyra intervjuer med museichefer på regional respektive kommunal nivå för att få en djupare bild av hur de uppfattar situationen från sina perspektiv.

Värsta scenariot med påverkan från tjänstemän och politiker?

- Museilagen kan ju ändras. Det beror på vilka politiker som sitter på vilka poster. Det värsta som kan hända är att om vi styrs kring det som ska visas, köpas in och finnas kvar.

- Det bäddar ju för maktmissbruk om kunskapen är låg hos de som sitter med makten över pengarna. Det är lätt att frångå system och strukturer när vi som museer inte kan säga ifrån

---

- Det handlar om ett museums och hela sektorns renommé om museerna börja med självcensur och ställs inför hot om indragen finansiering.

- Värsta scenariot? Om museerna hamnar i självcensur för att slippa ta striden när politiker går in och petar.

Hur kan situationen förbättras?

- Som museichef berättar jag om museilagen hela tiden och har en öppen dialog med ordförande i vår styrelse.

- Så fort det är en ny mandatperiod måste alla uppdateras igen, det handlar om kännedomen. Så är det viktigt att lagen och de kommunala styrdokumenterna stämmer överens.

- Samverkansmodellens medel går direkt via regionerna i nuläget, så vi är helt i händerna på dem. Kunde man tillskapa en kontrollfunktion, via Riksantikvarieämbetet? Vid sidan av det nationella är det också viktigt att skapa förståelse om kultur och kulturarv bland politiker och i tjänstemannaled. Det behövs styrelseutbildningar och politikerutbildningar.

- Museilagen borde lyftas fram mer, diskuteras mer också inom sektorn: varför finns den? vad betyder den för oss? Vi behöver prata om begreppen så museilagen blir tydligare också för oss själva.

Vad tror du det är det med museernas verksamhet som inbjuder till påverkansförsök?

- All museiverksamhet berättar om vår historia och då finns intresse att påverka den. Samtidskonsten visar på saker som sker, är opinionsbildande och då blir det intressant att gå in och styra. För politiker kan den viktiga konsten vara det som många vill se, och då får det "smala" inte utrymme.

- Museerna är så himla viktiga, och vi är synliga. Som politiker, särskilt när det finns nykonservativa trender i samhället, är det intressant att påverka den stora svenska berättelsen. Politiker behöver synlighet. Men man påverkar också för att man kan och för att visa att man är noga med skattebetalarnas pengar...

- Det handlar ofta om okunskap, man förstår inte det här med det strategiska perspektivet och uppfattar museet som sin miljö. Det är lite dubbelt. Vi vill ju att museerna ska vara älskade platser. Men är man engagerad är det inte alltid man förstår hur fel det blir. Dessutom är kulturarv väldigt kopplat till identitet och det finns politiska agendor för att påverka, inte bara från ett parti.

- Ser man på riksnivå så tror jag det är ganska medvetet. På vår nivå så är ju själva kärnan i konsten att sätta igång något, att väcka engagemang. Som politiker kan man börja styra utifrån tyckandet, man vill känna sig trygg med att skattemedlen finansierar kvalitet. Förstår man syftet med samtidskonst kan man kanske vila i det. Vi som museer borde kanske vara ännu bättre på att förklara.

Sammanfattning

Kulturarvet ska ha ett starkt skydd genom museilagen. Paragrafen är placerad tydligt under avdelningen ansvarsfördelningen i museilagen. Syftet med museilagen är att säkerställa att museernas arbete stå fritt från ideologisk och politisk påverkan.

Utän museerna tappar samtiden och framtiden sitt minne. Historiesynen förändras dock över tid, nya upptäckter ger nya perspektiv på dåtida, nutida och framtida samhällen.

Paragraf 5, som reglerar ansvarsfördelningen mellan tjänstemän och museet är tydlig. Museerna som kunskapsinstitutioner ska självständigt och oberoende kunna bedriva sin verksamhet.

Museihuvudmännen, det vill säga tjänstemän och politiker som är representanter för region, kommun eller stat ska säkerställa att verktygen finns för att museerna själva ska ha bestämmande över den egna verksamheten. Både vad gäller riktning, samlingsförvaltning, insamling och forskning. Utifrån demokratins grundprincip ska därutöver museerna ska vara tillgängliga för alla i hela Sverige.

”De allmänna museerna ska stå fria från hindrande åtgärder som, av ideologiska eller andra skäl, syftar till att inskränka verksamheten. Utan hinder ska museerna, både på nationell, regional och kommunal nivå, kritiskt kunna granska samhället och lyfta fram kunskap som är av betydelse i dagens samhälle”

Rapporten fastställer att viss påverkan och försök till påverkan sker. Varje försök till påverkan ser Riksförbundet Sveriges Museer som ytterst bekymmersamt. Museerna har ett pedagogiskt ansvar att förklara verksamhet och de val man gör men den professionella integriteten är en grund för det förtroende man åtnjuter som långsiktigt stabila kunskapsinstitutioner. Politikens ansvar är att respektera museiprofessionalteten och sätta sig in i museernas övergripande roll och förutsättningar.

Det handlar också om att skapa långsiktiga förutsättningar för museerna att följa museilagen och utvecklas som kunskapsinstitutioner utifrån en stabil och aktiv samlingsförvaltning.

Kulturanalys: rekommenderar fler icke-politiker i kulturinstitutionernas styrelser

Så fri är konsten - Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten Rapport från Myndigheten för kulturanalys (2021).

Rapporten släpptes den 10 juni 2021 och konstaterar att kulturpolitisk styrning äger rum i Sverige, en styrning som påverkar eller riskerar påverka den konstnärliga friheten negativt.

De regionala och kommunala delstudierna visar att principen om armlängds avstånd inte är fullt ut möjlig att tillämpa på dessa nivåer och att regioners och kommuners förhållningssätt till princip är tvetydiga. Kulturanalys rekommenderar att dessa ska tydliggöra sin hållning i frågor om konstnärlig frihet. De bör också avstå från uppdrag, kriterier och satsningar som ger efterfrågade samhällseffekter eller särskilda ämnen eller perspektiv i det konstnärliga innehållet.

I relation till principen om armlängds avstånd bör de i större utsträckning använda sig av externa sakkunniga i bedömningsprocesser.

Kulturanalys menar också att regioner och kommuner bör se över möjligheterna att i större utsträckning inkludera icke-politisk representation i regionala och kommunala kulturinstitutionernas styrelser.

Museilagen

(sfs 2017:563)

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna museiväsendet. Med det allmänna museiväsendet avses

1. statliga museer,
2. regionala museer,
3. kommunala museer, och
4. andra museer i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än hälften av antalet ledamöter är ut-sedda av stat, kommun eller region. Lag (2019:977).

2 § Med ett museum avses i denna lag en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld.

3 § Med museihuvudmän avses i denna lag staten, kommunerna och regionerna.

Det som sägs om museihuvudmän gäller även den som utsett mer än hälften av antalet ledamöter i ett sådant museum som avses i 1 § 4. Lag (2019:977).

Ändamål

4 § Ett museum ska utifrån sitt ämnesområde bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

Ansvarsfördelning

5 § Museihuvudmännen ska säkerställa att ett museum har ett bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll.

Publik verksamhet

6 § Utställningar och annan publik verksamhet vid ett museum ska vara kunskapsbaserad och präglas av allsidighet och öppenhet.

7 § Utställningar och annan publik verksamhet vid ett museum ska vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas olika förutsättningar.

Kunskapsuppbyggnad

8 § Ett museum ska bidra till forskning och annan kunskapsuppbyggnad, bland annat genom att ha hög kompetens inom sitt ämnesområde.

Förvaltning av samlingar

9 § Ett museum ska aktivt förvalta sina samlingar för att nå verksamhetens mål.

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om att de statliga museerna får överlåta föremål ur sina samlingar till andra museer inom det allmänna museiväsendet.

Regeringen får även meddela föreskrifter om förfoganden över sådana föremål i de statliga museernas samlingar som har ett begränsat kulturhistoriskt värde.

Samverkan och spridning i hela landet

11 § Museerna och museihuvudmännen ska samverka i syfte att ge alla tillgång till museernas samlade resurser, bland annat genom att ställa föremål ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

12 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att kommunala museer avgiftsfritt ställer föremål ur sina samlingar till förfogande för ett museum i det allmänna museiväsendet som är beläget utanför kommungränsen.

Lag (2017:774).

Om rapporten

Rapporten *Armlängds avstånd - tillståndet i landet enligt 104 museichefer* släpps i samband med Almedalsveckan 2021 under arrangemanget "Kultur i Almedalen". Undersökningen som ligger till grund för rapporten genomfördes under april och maj 2021. Frågorna skickades till de 204 museicheferna för Sveriges Museers medlemsinstitutioner. Ett tiotal av dessa är chefer för flera museer. 104 museichefer har lämnat svar. Hälften av dessa representerar regionala och kommunala museer. Några har valt att vara anonyma. Sveriges Museers bedömning är att undersökningen med sitt höga deltagande väl representerar situationen i Museisverige. Sveriges Museer tackar Jimi Marklund, student i museologi vid Umeå universitet, som arbetat med enkäten och analysen av enkätsvaren samt bidragit till rapportskrivande.

Museer är viktiga

Landets museer lockar varje normalår till närmare 20 miljoner statistiskt säkerställda besök enligt Myndigheten för kulturanalys. Till dessa siffror kommer 1,5 miljoner besök till museer med mindre än en årsarbetskraft samt cirka 8 miljoner från kategorin Övriga museer (museer där ingen offentlig instans har något huvudmannaskap) som Kulturanalys från 2019 inte längre räknar in i den officiella statistiken.

Museer är betydelsefulla för samhället och viktiga för enskilda människor. 58 % av befolkningen (18 – 65 år) hade besökt ett museum senaste året enligt en SIFO-enkät från maj 2019.

Museerna finns över hela Sverige och är olika varandra med unika samlingar. Räknar man även väldigt små aktörer finns det cirka 1600 museer. Vi ser den här mångfalden som en styrka och tillgång.

Kontakt

Jeanette Gustafsdotter
Generalsekreterare Sveriges Museer
Mobilnummer 0706-24 45 56
E-post: jeanette.gustafsdotter@sverigemuseer.se

Mer om Riksförbundet Sveriges Museer:

www.sverigemuseer.se

